

Informacje podstawowe

Nazwa przedmiotu	Hermeneutyka dziennikarska
Prowadzący	dr Magdalena Butkiewicz
Wydział	Teologiczny
Kierunek	Dziennikarstwo i komunikacja społeczna
Poziom studiów	II
Profil studiów	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Moduł specjalnościowy	-
Dyscyplina naukowa, do której odnoszą się efekty uczenia się	Nauki o komunikacji społecznej i mediach
Obowiązuje od roku akademickiego	2025/26
Rok studiów	2
Semestr	1
Język wykładowy	polski
Status przedmiotu (obowiązkowy, do wyboru)	obowiązkowy
Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się (symbole)	DK2_W11, DK2_W12, DK2_W14, DK2_U05, DK2_U07, DK2_U11, DK2_K04
Rodzaj zajęć (wybór z listy*)	wykład kierunkowy
Liczba godzin	30
Liczba ECTS	2
Wymagania wstępne	
Opis i cele przedmiotu	

Treści programowe

Temat/blok zajęć:	Liczba godzin
1. Czym jest hermeneutyka - próba definicji	2
2. Przegląd historii hermeneutyki - hermeneutyka na przestrzeni wieków (od starożytności do XVIII wieku)	2
3. Filozofia hermeneutyczna - rozwój nurtu od XIX do XXI wieku	2
4. Pojęcia rozumienia i interpretacji	2

5. Filozofia języka a praktyka dziennikarska - język dzisiejszych mediów tradycyjnych i nowych mediów	2
6. Etapy rozumienia testów dziennikarskich	2
7. Hermeneutyka literalna i figuralna	2
8. Koło hermeneutyczne a teksty użytkowe	2
9. Rozumienie i interpretacja dziennikarskich tekstów informacyjnych	2
10. "Prawdziwy sens" tekstów publicystycznych	2
11. Poszukiwanie "utraconych" symboli - odniesienia kulturowe w tekstach dziennikarskich	2
12. Najpopularniejsze środki stylistyczne w dzisiejszych tekstach dziennikarskich	2
13. Retoryka i erystyka we współczesnych tekstach dziennikarskich	2
14. Manipulacja w materiałach dziennikarskich - co utrudnia jej wychwycenie i poprawne rozumienie zamysłów autora?	2
15. Podsumowanie semestru wspólnej pracy, test zaliczeniowy	2
Łącznie godzin:	30

Opis przedmiotowych efektów uczenia się i sposoby ich weryfikacji

Kategoria efektu (W, U, K)	<u>Kierunkowe</u> efekty uczenia się (co ogólnie <i>absolwent po tych studiach</i> będzie wiedział i umiał)	<u>Opis przedmiotowych</u> efektów uczenia się (wyłącznie czasownikami operacyjnymi - czynności, które da się zweryfikować, mieralne; w nawiasie należy podać numery tematów zajęć, które realizują dany efekt) (co konkretnie <i>student po tym przedmiocie</i> będzie wiedział i umiał)	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się (np.: kolokwium pismne, egzamin ustny, egzamin pismny, sprawozdanie, prezentacja na zajęciach, raport, projekt indywidualny, grupowy.)
DK2_W11	Zna biegle zasady języka polskiego (pisowni i wymowy), środki stylistyczne, retoryczne i erystyczne, mowę ciała oraz zasady prowadzenia debat i sporów publicznych w mowie i na piśmie oraz zasady pracy z mediami audiowizualnymi, komputerem i Internetem, a także ze współczesnymi narzędziami multimedialnymi	W1 – student identyfikuje różnorodne formy wypowiedzi dziennikarskiej i ocenia ich zgodność z zasadami poprawnej polszczyzny oraz sztuką dziennikarską	Egzamin pismny Udział w dyskusjach prowadzonych w czasie zajęć (prezentacja na zajęciach)
DK2_W12	Zna dobrze specyfikę i podstawowe różnice między poszczególnymi mediami (prasa, radio i telewizja) oraz cechy gatunkowe właściwe dla tych mediów, jak również dla nowych mediów i mediów społecznościowych	W2 – student właściwie dobiera językowe środki wyrazu do przekazów dziennikarskich tworzonych dla różnych typów mediów	Egzamin pismny Udział w dyskusjach prowadzonych w czasie zajęć (prezentacja na zajęciach)
DK2_W14	Ma rozszerzoną wiedzę o różnych rodzajach struktur i instytucji świata kultury medialnej, ich elementach, współdziałaniu, oddziaływaniu na	W3 – student analizuje, ocenia i klasyfikuje różnorodne formy wypowiedzi dziennikarskiej w kontekście ich możliwego wpływu na odbiorcę	Egzamin pismny Udział w dyskusjach prowadzonych w czasie

	społeczeństwo w różnych wymiarach i aspektach oraz posiada dogłębną orientację we współczesnym życiu kulturalnym		zajęć (prezentacja na zajęciach)
DK2_U05	Posiada w stopniu biegłym praktyczną umiejętność przygotowania wypowiedzi ustnych w języku polskim, zgodnie z regułami i zasadami retoryki, wymowy, gramatyki i stylistyki języka polskiego oraz wymaganiami komunikacji medialnej i słownictwem specjalistycznym z wymaganej dziedziny	U1 – student sprawnie tworzy różnorodne formy wypowiedzi dziennikarskiej – uwzględniając zasady poprawnej polszczyzny oraz sztuki dziennikarskiej	Udział w dyskusjach prowadzonych w czasie zajęć (prezentacja na zajęciach)
DK2_U07	Potrafi w stopniu zaawansowanym prawidłowo interpretować przekazy medialne, badać różne rodzaje mediów i interpretować wyniki tych badań, analizować dyskurs medialny, dokonywać monitoringu mediów oraz badać i kształtować opinię publiczną, rozpoznawać próby manipulacji i propagandy i bronić się przed nimi, a także mechanizmy psychologiczne występujące w procesach komunikacyjnych i społecznych	U2 – student charakteryzuje i analizuje mechanizmy manipulacji językowej obecne w przekazach medialnych U3 – student potrafi zastosować mechanizmy manipulacji językowej w tworzonych przez siebie tekstach	Udział w dyskusjach prowadzonych w czasie zajęć (prezentacja na zajęciach)
DK2_U11	Umie rozpoznać, a następnie przeprowadzić krytyczną analizę i interpretację różnych rodzajów wytworów kultury medialnej w celu określenia ich znaczeń, oddziaływania społecznego i miejsca w procesie historyczno-kulturowym	U4 – student analizuje treści medialne z uwzględnieniem różnych kontekstów U5 – student wskazuje różnice między treściami medialnymi i opisuje powody oraz konsekwencje ich zaistnienia	Udział w dyskusjach prowadzonych w czasie zajęć (prezentacja na zajęciach)
DK2_K04	Ma głębokie przekonanie o sensie, wartości i potrzebie podejmowania działań komunikacyjnych w środowisku społecznym; jest gotowy do podejmowania wyzwań zawodowych; wykazuje aktywność, podejmuje trud i odznacza się daleko posuniętą wytrwałością w realizacji indywidualnych i zespołowych działań profesjonalnych w zakresie komunikacji społecznej	K1 – student wykazuje chęć podejmowania wyzwań zawodowych i aktywność twórczą – zarówno indywidualną, jak i zespołową	Udział w dyskusjach prowadzonych w czasie zajęć (prezentacja na zajęciach)

Metody dydaktyczne

(dostosowane do przedmiotowych efektów uczenia się)

1.	Wykład informacyjny, konwersatoryjny
2.	Dyskusja problemowa
3.	Analiza wybranych przypadków

Opis nakładu pracy studenta w ECTS

Kontakt z prowadzącym	Aktywność	Liczba godzin	Razem liczba godzin / ECTS
bezpośredni	udział w zajęciach	30	35/1
	udział w zaliczeniach poza zajęciami		
	udział w konsultacjach	5	
praca własna	przygotowanie do zajęć (czytanie, praca pisemna, tłumaczenie, ...)	15	35/1
	przygotowanie do zaliczenia (np. czytanie, prezentacja, projekt, ...)	20	

Kryteria oceny końcowej

(Opis składowych oceny końcowej zajęć, rozkład procentowy lub punktowy, informacja o dopuszczalnej liczbie nieobecności, inne kryteria)

Student ma prawo do 3 nieusprawiedliwionych nieobecności w semestrze.
Zaliczenie przedmiotu następuje na podstawie końcowego kolokwium (test jednokrotnego wyboru sprawdzający wiedzę teoretyczną z przedmiotu).
Aby otrzymać ocenę dostateczną, należy udzielić 60 proc. poprawnych odpowiedzi.
Aby otrzymać ocenę dobrą, należy udzielić 75 proc. Poprawnych odpowiedzi.
Aby otrzymać ocenę bardzo dobrą, należy udzielić proc. poprawnych odpowiedzi.
Ocena dostateczna i dobra z testu może zostać podwyższona ze względu na aktywność podejmowaną na zajęciach.
Każdorazowo aktywność studentów w dyskusji prowadzonej podczas zajęć będzie odnotowywana przez prowadzącą.

Literatura obowiązkowa

1.	Przyłębski Andrzej, Hermeneutyka. Od sztuki interpretacji do teorii i filozofii rozumienia, Poznań 2019.
2.	Janik Piotr, Hermeneutyka wypowiedzi, Kraków 2021.
3.	Markowski Michał Paweł, Hermeneutyka, w: Teorie literatury XX wieku, Burzyńska Anna, tenże, Kraków 2009, s. 173-200.

Literatura uzupełniająca

1.	Funke Gerhard, Hermeneutyka i język, Poznań 1994.
2.	Januszkiewicz Michał, W poszukiwaniu sensu: phronesis i hermeneutyka, Poznań 2016.
3.	Urbaniak Marcin, Hermeneutyka a kierunki myśli współczesnej, Kraków 2014.
4.	Rosen Stanley, Hermeneutyka jako polityka, Warszawa 1998.
5.	Gałdowa Anna (red.), Hermeneutyka a psychologia, Kraków 1997.

* lista rodzajów zajęć

☐ ćwiczenia (audytoryjne, translatoryjne, terenowe, warsztatowe, projektowe)

- ☐ ćwiczenia laboratoryjne, komputerowe
- ☐ lektorat języka obcego nowożytnego/starożytnego

x wykład kierunkowy

- ☐ wykład monograficzny lub konwersatorium monograficzne
- ☐ seminarium dyplomowe

(sem. magisterskie, licencjackie lub inżynierskie, na którym student pod kierunkiem opiekuna pracy przygotowuje pracę dyplomową, wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)

- ☐ pracownia dyplomowa (programistyczna, chemiczna, fizyczna, biologiczna, inżynierska)
(zajęcia laboratoryjne, na których student pod kierunkiem opiekuna pracy przygotowuje pracę dyplomową wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)

Informacje podstawowe

Nazwa przedmiotu	Hermeneutyka dziennikarska
Prowadzący	dr Marta Jarosz
Wydział	Wydział Teologiczny
Kierunek	Dziennikarstwo i komunikacja społeczna
Poziom studiów	II
Profil studiów	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarna
Moduł specjalnościowy	
Dyscyplina naukowa, do której odnoszą się efekty uczenia się	Nauki o komunikacji społecznej i mediach
Obowiązuje od roku akademickiego	2021/2022
Rok studiów	2
Semestr	1
Język wykładowy	polski
Status przedmiotu (<i>obowiązkowy, do wyboru</i>)	obowiązkowy
Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się (<i>symbole</i>)	DK2_W11, DK2_W12, DK2_W14, DK2_U05, DK2_U07, DK2_U11, DK2_K04
Rodzaj zajęć (<i>wybór z listy*</i>)	wykład kierunkowy
Liczba godzin	30
Liczba ECTS	2
Wymagania wstępne	
Opis i cele przedmiotu	Celem zajęć jest doskonalenie umiejętności studenta w zakresie tworzenia różnorodnych form wypowiedzi dziennikarskiej, a także przygotowanie go do rozpoznawania i interpretacji wytworów kultury medialnej oraz dokonywania ich krytycznej analizy.

Treści programowe

Temat/blok zajęć:	Liczba godzin
Hermeneutyka dziennikarska	
1. Rozumienie jako proces poznawczy.	2
2. Hermeneutyka czyli filozofia jako rozumienie.	2
3. Starożytne i średniowieczne dzieje hermeneutyki.	2
4. Nowożytna hermeneutyka filozoficzna.	2

5. Podstawowe pojęcia i zasady filozofii hermeneutycznej.	2
6. Rozumienie a interpretacja.	2
7. Hermeneutyka w praktyce dziennikarskiej.	2
8. Rozumienie informacji a rozumienie publicystyki.	2
9. Rola języka w tworzeniu i rozumieniu przekazów.	2
10. Konteksty kulturowe i społeczne a tworzenie i rozumienie przekazów dziennikarskich.	2
11. Między tekstem naukowym a tekstem dziennikarskim.	2
12. Od ogółu do szczegółu czy odwrotnie - różne spojrzenia na interpretację tekstów dziennikarskich.	2
13. Manipulacja jako mechanizm utrudniający interpretację.	2
14. Doświadczenia osobiste odbiorców a interpretacja przekazów dziennikarskich.	2
15. Zaliczenie.	2
Łącznie godzin:	30

Opis przedmiotowych efektów uczenia się i sposoby ich weryfikacji

Kategoria efektu (W, U, K)	<u>Kierunkowe</u> efekty uczenia się (co ogólnie absolwent po tych studiach będzie wiedział i umiał)	Opis <u>przedmiotowych</u> efektów uczenia się (wyłącznie czasownikami operacyjnymi - czynności, które da się zweryfikować, mierzalne; w nawiasie należy podać numery tematów zajęć, które realizują dany efekt) (co konkretnie student po tym przedmiocie będzie wiedział i umiał)	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się (np.: kolokwium pisemne, egzamin ustny, egzamin pisemny, sprawozdanie, prezentacja na zajęciach, raport, projekt indywidualny, grupowy..)
DK2_W11	Zna biegle zasady języka polskiego (pisowni i wymowy), środki stylistyczne, retoryczne i erystyczne, mowę ciała oraz zasady prowadzenia debat i sporów publicznych w mowie i na piśmie oraz zasad pracy z mediami audiowizualnymi, komputerem i Internetem, a także ze współczesnymi narzędziami multimedialnymi	W1 – student identyfikuje różnorodne formy wypowiedzi dziennikarskiej i ocenia je pod względem zgodności z zasadami poprawnej polszczyzny oraz sztuki dziennikarskiej (tematy 8, 9)	Egzamin pisemny i prezentacja ćwiczeń praktycznych wykonywanych w czasie zajęć.
DK2_W12	Zna dobrze specyfikę i podstawowe różnice między poszczególnymi mediami (prasa, radio i telewizja) oraz cechy gatunkowe właściwe dla tych mediów, jak również dla nowych mediów i mediów społecznościowych	W2 – student właściwie dobiera językowe środki wyrazu do przekazów dziennikarskich tworzonych dla różnych typów mediów (temat 2)	Egzamin pisemny i prezentacja ćwiczeń praktycznych wykonywanych w czasie zajęć.
DK2_W14	Ma rozszerzoną wiedzę o różnych rodzajach struktur i instytucji świata kultury medialnej, ich elementach, współdziałaniu, oddziaływaniu na społeczeństwo w różnych wymiarach i aspektach oraz posiada dogłębną orientację we współczesnym życiu kulturalnym	W3 – student analizuje, ocenia i klasyfikuje różnorodne formy wypowiedzi dziennikarskiej w kontekście ich możliwego wpływu na odbiorcę (temat 14)	Egzamin pisemny i prezentacja ćwiczeń praktycznych wykonywanych w czasie zajęć.

DK2_U05	Posiada w stopniu biegłym praktyczną umiejętność przygotowania wypowiedzi ustnych w języku polskim, zgodnie z regułami i zasadami retoryki, wymowy, gramatyki i stylistyki języka polskiego oraz wymaganiami komunikacji medialnej i słownictwem specjalistycznym z wymaganej dziedziny	U1 – student sprawnie tworzy różnorodne formy wypowiedzi dziennikarskiej – uwzględniając zasady poprawnej polszczyzny oraz sztuki dziennikarskiej (temat 10)	Egzamin pisemny i prezentacja ćwiczeń praktycznych wykonywanych w czasie zajęć.
DK2_U07	Potrafi w stopniu zaawansowanym prawidłowo interpretować przekazy medialne, badać różne rodzaje mediów i interpretować wyniki tych badań, analizować dyskurs medialny, dokonywać monitoringu mediów oraz badać i kształtować opinię publiczną, rozpoznawać próby manipulacji i propagandy i bronić się przed nimi, a także mechanizmy psychologiczne występujące w procesach komunikacyjnych i społecznych	U2 – student charakteryzuje i analizuje mechanizmy manipulacji językowej obecne w przekazach medialnych, a także potrafi je zastosować w tworzonych przez siebie tekstach (temat 13)	Egzamin pisemny i prezentacja ćwiczeń praktycznych wykonywanych w czasie zajęć
DK2_U11	Umie rozpoznać, a następnie przeprowadzić krytyczną analizę i interpretację różnych rodzajów wytworów kultury medialnej w celu określenia ich znaczeń, oddziaływania społecznego i miejsca w procesie historyczno-kulturowym	U3 – student porównuje treści medialne z uwzględnieniem różnych kontekstów i wskazuje różnice między nimi – zależne od zmiennych czynników (temat 2, 6, 12)	Egzamin pisemny i prezentacja ćwiczeń praktycznych wykonywanych w czasie zajęć
DK2_K04	Ma głębokie przekonanie o sensie, wartości i potrzebie podejmowania działań komunikacyjnych w środowisku społecznym; jest gotowy do podejmowania wyzwań zawodowych; wykazuje aktywność,	K1 – student wykazuje chęć podejmowania wyzwań zawodowych i aktywność twórczą – zarówno indywidualną, jak i zespołową (temat 7)	Prezentacja ćwiczeń praktycznych wykonywanych w czasie zajęć

	podejmuje trud i odznacza się daleko posuniętą wytrwałością w realizacji indywidualnych i zespołowych działań profesjonalnych w zakresie komunikacji społecznej		
--	---	--	--

Metody dydaktyczne

(dostosowane do przedmiotowych efektów uczenia się)

1.	Wykład informacyjny, konwersatoryjny i problemowy
2.	Ćwiczenia praktyczne
3.	Analiza przypadków.

Opis nakładu pracy studenta w ECTS

Kontakt z prowadzącym	Aktywność	Liczba godzin	Razem liczba godzin / ECTS
bezpośredni	udział w zajęciach	30	30/1
	udział w zaliczeniach poza zajęciami		
	udział w konsultacjach		
praca własna	Przygotowanie do egzaminu	10	30/1
	Lektura osobista i ćwiczenia praktyczne	20	

Kryteria oceny końcowej

(Opis składowych oceny końcowej zajęć, rozkład procentowy lub punktowy, informacja o dopuszczalnej liczbie nieobecności, inne kryteria)

Student ma prawo do 3 nieusprawiedliwionych nieobecności w semestrze. Studenci są angażowani w przebieg zajęć. W czasie spotkań wykonują ćwiczenia dotyczące poszczególnych zagadnień teoretycznych prezentowanych przez prowadzącego. Prezentacja zleconych zadań na forum grupy jest każdorazowo odnotowywana przez wykładowcę. Zdobywane za nią punkty będą uwzględniane przy wystawianiu oceny końcowej z przedmiotu. Zaliczenie przedmiotu następuje na podstawie końcowego kolokwium (test jednokrotnego wyboru sprawdzający wiedzę teoretyczną z przedmiotu). Aby otrzymać ocenę dostateczną, należy udzielić 60 proc. poprawnych odpowiedzi. Ocena dostateczna i dobra z testu może zostać podwyższona ze względu na aktywność podejmowaną na zajęciach.

Na ocenę 3 – student identyfikuje różne formy wypowiedzi dziennikarskiej i wskazuje różnice między nimi zależne od zmiennych czynników oraz zna podstawowe pojęcia z zakresu filozofii hermeneutyki.

Na ocenę 4 – student identyfikuje różne formy wypowiedzi dziennikarskiej i wskazuje różnice między nimi zależne od zmiennych czynników, a także porównuje je i ocenia oraz zna podstawowe teorie z zakresu filozofii hermeneutyki.

Na ocenę 5 – Student identyfikuje różne formy wypowiedzi dziennikarskiej i wskazuje różnice między nimi zależne od zmiennych czynników, a także porównuje je, ocenia i samodzielnie tworzy. Dobrze orientuje się także w filozofii hermeneutyki.

Literatura obowiązkowa

1.	Jarosz M., Czy treści prasy drukowanej można przenieść do sieci w relacji 1:1? Case study na podstawie Dziennika Gazety Prawnej i portalu Dziennik.pl, DOI: 10.4467/22996362PZ.16.031.5435.
2.	Przyłębski Andrzej, Hermeneutyka. Od sztuki interpretacji do teorii i filozofii rozumienia, Poznań 2019.
3.	Fras J., Dziennikarski warsztat językowy, Wrocław 1999.
4.	
5.	
6.	

Literatura uzupełniająca

1.	Przyłębski A., Hermeneutyka. Od sztuki interpretacji do teorii i filozofii rozumienia, Poznań 2019.
2.	Kuligowski P., Humanistyka jako hermeneutyka, Wrocław 2007.
3.	
4.	
5.	
6.	

* lista rodzajów zajęć

- ☐ ćwiczenia (audytoryjne, translatoryjne, terenowe, warsztatowe, projektowe)
- ☐ ćwiczenia laboratoryjne, komputerowe
- ☐ lektorat języka obcego nowożytnego/starożytnego
- ☐ wykład kierunkowy
- ☐ wykład monograficzny lub konwersatorium monograficzne
- ☐ seminarium dyplomowe
(sem. magisterskie, licencjackie lub inżynierskie, na którym student pod kierunkiem opiekuna pracy przygotowuje pracę dyplomową, wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)
- ☐ pracownia dyplomowa (programistyczna, chemiczna, fizyczna, biologiczna, inżynierska)

(zajęcia laboratoryjne, na których student pod kierunkiem opiekuna pracy przygotowuje pracę dyplomową wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)